

Ympäristöministeriölle

Helsinki 31.3.2008

Lausuntopyyntö ympäristölupajärjestelmän ja –hallinnon tehostamisesta sekä lupakäytäntöjen yhdenmukaistamisesta YM044:00 / 2005

Graafinen Teollisuus ry toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Pääviestit

- Graafisen teollisuuden ympäristöhaitat ovat teknologisen kehityksen seurauksena vähentyneet merkittävästi.
- Ympäristölupakynnystä pitäisi painotoimintojen liuotinten käytön osalta nostaa vähintään 50 tonniin ainakin arkkioffset- ja coldsetoffset-painamisessa.
- Lupahallinnon uudistaminen ja yhteen valtion lupaviranomaiseen siirtyminen tulee toteuttaa viipymättä toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun ja asiantuntemuksen varmistamiseksi.

Ympäristölupamenettelyn keventäminen ja yksinkertaistaminen

Toimeksiannon mukaan projektin I tehtävänä oli selvittää, miten lupavelvollisten määrää voidaan supistaa ja ympäristölupia korvata muilla hallinnollisesti keveämmillä menettelyillä. Selvityksessä on todettu, että lupakynnystä voitaisiin nostaa jättämättä luvituksen ulkopuolelle laitokset, joiden ympäristöhaitat ovat nykytiedon mukaan vähäiset. Selvityksessä ei ole tehty yksityiskohtaisempaa analyysiä niistä toimialoista tai toiminnoista, jotka voitaisiin jatkossa jättää luvituksen ulkopuolelle.

Graafinen Teollisuus ry esittää, että painotoiminnan osalta harkittaisiin lupakynnyksen nostamista seuraavista syistä:

Liuottimien käyttöä valvotaan myös muulla lainsäädännöllä

Kemikaalilainsäädäntö asettaa kemikaalien käyttäjille monia turvallisuuteen liittyviä velvoitteita niin työntekijöiden altistumisen ehkäisystä, palo- ja räjähdysvaaran torjunnasta kuin kemikaalien varastoinnista. Käytetyn kemikaalin vaarallisuuden ja määrän mukaan toiminnanharjoittajan tulee tehdä viranomaiselle joko ilmoitus tai lupahakemus. Kemikaalien käyttöä valvovat TUKES, kuntien paloviranomaiset tai kemikaalivalvontaviranomaiset.

Liuottimien käyttö graafisessa teollisuudessa on myös työsuojelukysymys, jota säätelee oma lainsäädäntönsä. Myös jätelainsäädäntö ohjaa toiminnanharjoittajien toimintaa.

Ympäristöluvat pitäisi kohdistaa niille toimialoille ja niihin toimintoihin, jotka tosiasiallisesti aiheuttavat merkittävää ympäristön pilaantumista. Pienempien toimintojen valvonta voitaisiin varmistaa kevyemmällä ilmoitusmenettelyllä ilman, että korkea ympäristönsuojelutaso vaarantuu. Pienille toiminnanharjoittajille ympäristölupaprosessi on hallinnollisesti ylimitoitettu siitä saatavaan hyötyyn nähden.

Teknologia on kehittynyt vähemmän ympäristö pilaavaksi

Graafisen teollisuuden prosessit ovat kokeneet suuren teknologisen muutoksen. Prosessit ovat digitalisoituneet ja käytettyjen raaka-aineiden koostumukset ovat muuttuneet merkittävästi. Toki prosessikohtaisia eroja on, mikä otetaan huomioon myös haihtuvia orgaanisia liuottimia koskevassa ns. teollisuus VOC-asetuksessa.

Merkittävimmät muutokset ovat tapahtuneet sivunvalmistuksessa, joka on digitalisoitunut viime vuosien aikana kokonaan. Lyijyladonta jäi pois käytöstä jo vuosikymmeniä sitten. Nyt myös hopeapitoisista papereista, filmeistä ja kehityskemiasta on luovuttu kun sivut on mahdollista tulostaa suoraan painopinnalle.

Painovärien pigmentit eivät sisällä enää raskasmetalleja. Myös haihtuvat aromaattisia hiilivetyjä sisältävät pesuliuottimet on korvattu kasviöljypohjaisilla ja vähemmän haihtuvilla ja haitallisilla pesunesteillä. Pesunesteiden kehitystä on ohjannut pitkälti työsuojelullinen näkökulma.

Painotuote on varsinainen ekotuote, lähes kokonaan uusiutuvista raaka-aineista valmistettu ja materiaalina kierrätettävä tuote.

Suurin osa graafisen teollisuuden jätteistä hyödynnetään materiaalina. Kemikaalien käytöstä (pesuliuottimet) aiheutuu jonkin verran ongelmajätteitä ja ne toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Yleiseen viemäriin johdettavat vesipäästöt ovat yhteiskuntajätevesien kaltaisia. Niiden laadun ja tarkkailun määrittelee paikallinen viemärilaitos.

Ilmapäästöjä aiheutuu vielä painotoiminnoista, joissa käytetään liuotinpohjaisia painovärejä. Nämä toiminnot ovat teollisuus VOC-asetuksen piirissä, joka asettaa luvulle kynnyksrajat ja haihtuville orgaanisille päästöille myös päästöarajat.

Lupakynnyksen nostaminen

Edelle esitetystä johtuen lupakynnyksen nostamista pitäisi erityisesti harkita arkkioffset- ja coldsetoffset-painomenetelmien osalta. Em. painomenetelmät eivät ole teollisuus VOC-asetuksen soveltamisalan piirissäkään. Lupakynnys voitaisiin asettaa vastaavasti kuin IPPC-laitoksille tai vähintään entisen ilmansuojelulain mukaisesti, joka edellytti luvan hakemista, mikäli vuotuinen liuotinten kulutus ylitti 50 tonnin rajan, kun siitä vähennettiin tuotteisiin sitoutunut osuus.

Teollisuus VOC-asetuksen piirissä olevien painotoimintojen luparaja on pääsääntöisesti 15 tonnissa, mutta käytännössä soveltamisen piirissä olevat painolaitokset käyttävät liuottimia aina huomattavasti enemmän. Tästä syystä myös teollisuus VOC-asetuksen piirissä oleviin painolaitoksiin voitaisiin harkita lupakynnyksen nostamista ainakin 50 tonniin, ja siirtymistä tätä vähemmän käyttävien toimintojen osalta ilmoitusmenettelyyn.

GRAAFINEN TEOLLISUUS ry
Jaana Villikka-Storm
vt. toimitusjohtaja

Graafinen Teollisuus ry on graafisen alan tuotanto- ja palveluyritysten ja niihin liittyvien teollisuuden ja kaupanalojen piirissä toimivien yritysten ja laitosten yhteenliittymä elinkeinopoliittisissa asioissa. Liiton tarkoituksena on asiantuntijana ja vaikuttajana parantaa alan kilpailukykyä ja tuottavuutta sekä edistää alalla työskentelevien ammattitaitoa ja alan houkuttelevuutta. Liittoon kuuluu 205 jäsenyritystä. Graafinen Teollisuus ry on viestintäalan yhteistä edunvalvontaa hoitavan Viestinnän Keskusliiton jäsenjärjestö.

Lisätietoja lausuntoon liittyen Jaana Villikalta puh. 22977 209 ja sähköpostilla jaana.villikka@vkl.fi